

AVRUPA PARLAMENTOSU KARARI VE CHRISTCHURCH'DEKİ TERÖRİST SALDIRI

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Avrupa Parlamentosunun, tavsiye kararı niteliğindeki 2018 Türkiye Raporu, 13 Mart 2019 tarihinde Avrupa Parlamentosu Genel Kurulunda kabul edilmiştir. Normal koşullarda Avrupa Parlamentosunun Türkiyeyle ilişkin tutumunun Türkiye ve AB arasındaki ilişkileri, etkileşimi ve diyalogu geliştirmek olması gerekir.[1]

Hal böyle olmakla birlikte, Avrupa Parlamentosu'nun böyle davranmak yerine temel görevi ile ilgisi olmayan konularda kışkırtıcı tutumlar ortaya koyduğunu görüyoruz. Bunun bir örneği, garip biçimde Ayasofya'nın tarihi-dini anıtının dış görünümünden ve camiye dönüştürülmesinden bahseden Kararın 14. Paragrafıdır. Söz konusu paragrafın ilgili bölümü aşağıdaki gibidir:

Türk hükümetini, kültürel mirasın korunmasına ilişkin olarak getirdiği yasal yükümlülüklerle saygı duymaya ve tam olarak uygulamaya, özellikle de iyi niyetli bir şekilde geçen yüzyıl boyunca tahrip edilmiş ya da yıkılmış Yunan, Ermeni, Süryani ve diğer kültürel mirasın bütünleştirilmiş bir envanterini çıkarmaya davet eder: Bu bağlamda, Ayasofya'nın tarihi-dini anıtının dış görünümünde değişimleri ve camiye dönüştürülmesini teşvik eden herhangi bir aşırı görüşe karşı çıkar; ...[2]

Sorun yaratıcı, samimiyetsiz ve militan bir zihniyetle doldurulmuş bu paragrafın Avrupa Parlamentosu Kararı'na neden eklendiği hakkında ayrıntılı bir bilgiye sahip değiliz. Ayasofya, Cumhuriyet döneminde bir müze haline gelmeden önce Osmanlı İmparatorluğu döneminde yüzyıllardır cami olmuştur. Şimdi müze olmasına rağmen, halen yapısal olarak bir camidir. Bu bağlamda Ayasofya hem bir Rum Ortodoks hem de bir Müslüman Türk kültürel mirasıdır. Bu nedenle, Avrupa Parlamentosunun Müslüman Türk bileşenini Ayasofyadan dışlama teşebbüsü bütünüyle saygısızlıktır ve Haçlı Seferlerine geri dönen bir zihniyete işaret etmektedir. Ayrıca, 1800'lerden başlayarak modern zamanlara kadar yüz binlerce Müslüman öldürüldü ya da Balkanlar ve Kafkasya'daki memleketlerinden atıldı. Bu süreçte sayısız cami bu bölgelerin Hristiyan nüfusları tarafından yıkılmıştır. Örneğin, AB adayı Balkan ülkelerine, iyi niyetli bir şekilde geçen yüzyıl boyunca tahrip edilmiş ya da yıkılmış Müslüman kültürel mirasın bütünleştirilmiş bir envanterini çıkarmaya davet etmek yönünde çağrıda bulunan bir Avrupa Parlamentosu kararını henüz görmedik. Bugünkü Ermenistan önceki yüzyıllarda Türk Revan Hanlığının merkeziydi. Avrupa

Parlamentosunun, (ABnin, AB üyeliğinden bir adım uzakta olan bağları geliştirmek konusunda çok istekli olduğu) Ermenistanı hedefleyen ve Ermenistan'dan, neden ülkedeki kalan Türk kültürel miras alanlarını yıkmaya devam ettiği konusunda bir açıklama yapılmasını talep eden bir kararını da şahit olmadık. Özetle, Avrupa Parlamentosunun kararının yukarıda belirtilen paragrafının çeşitli kamuoyları için çok kışkırtıcı bir ton içerdiğinden şüphe yoktur.

Bu talihsiz Avrupa Parlamentosu kararından yaklaşık iki gün sonra, dünya bu sabah (15 Mart) Yeni Zelandadan gelen meşum bir katliam haberiyle şok yaşadı. Silahlı saldırganların Yeni Zelandada Christchurch'deki iki camiye ateş açmasından sonra en az 40 kişi hayatlarını kaybetti. Uluslararası basında yer alan haberlerde, Yeni Zelanda tarihinin en kötü toplu öldürmesi olan Christchurch'teki bu olayda öğleden sonraki Cuma namazı sırasında iki camiye yapılan saldırı sonucu kırk kişi öldü ve 20 kişi yaralandı denilmektedir.

[3]

Bu korkunç olaydan hemen sonra, basında şunlar belirtildi:

Saldırganlardan birinin Facebook'da canlı olarak yayınlanan bir saldırı düzenlediği bildirildi. Giysisindeki kamerayla çekim yaptığı tahmin edilen saldırganın camiye girip camidekilere ateş ettiği ve birçok kişinin katledildiği görülmektedir. Yeni Zelanda polisi, saldırının görüntülerinin hiçbir şekilde paylaşılmamasını istedi. Facebook da videoyu kaldırdı. Ayrıca saldırganın 70 sayfalık bir bildiri yazdığı iddia ediliyor. Bildirinin yüksek profilli düşmanları öldür başlıklı bölümünde, Toplumlarımız içinde özgürce dolaşan ama düşman olduğu çok bilinen uluslar var. Başları dik, kendilerini dokunulmaz sanarak geziyorlar. Ne kadar hatalı olduklarını çok yakında anlayacaklar. Hainler, haince öldürülmeyi hak ediyorlar. deniliyor

[4]

Haberlerden Bildiride, Türkler başlıklı bir bölümün bulunduğunu anlıyoruz. Bu bölümde "Topraklarınızda huzur içinde yaşayabilirsiniz, size zarar gelmeyecek. Boğaz'ın Doğu yakasında yaşayabilirsiniz. Ama Boğaz'ın Batı yakasında bir yerde yaşamayı denerseniz, Avrupa'ya gelerseniz sizi öldüreceğiz. Konstantinopolis'e gelir, tüm cami ve minareleri yıkarız. Ayasofya minarelerden kurtulacak ve Konstantinapol hak edildiği gibi tekrar Hristiyan şehri olacak." denildiği öne sürülüyor.[5]

Avrupa Parlamentosu kararından iki gün sonra, Yeni Zelanda'da bir terörist Ayasofya minarelerinin yıkılması ve Türklerin öldürülmesinden bahsediyor.

Herkesçe bilindiği üzere İslam düşmanlığı, Türk düşmanlığı ve fanatizm Avrupa'da genel olarak artıyor. Aslında, artış öyle bir düzeye geldi ki, popülist partiler 12 Avrupa Birliği hükümetinde yer alıyorlar. Bu koşullar altında, Avrupa Parlamentosunun daha dengeli ve kızgınlıkları artırmayan, Avrupa'da barış, istikrar ve güvenlik ortamının daha da geliştirilmesine katkıda bulunan bir karar alması gerekirdi.

Avrupa Parlamentosu'nun yabancı düşmanlığını, ırkçılığı ve nefret suçunu körükleyen ve terör saldırısının tetiklemede rol oynayabilecek sorumsuz davranışı için kendisini sorgulamasının zamanı gelmiş görünmektedir.

*Bu analiz yazısının [aslı İngilizce olarak kaleme alınmıştır.](#)

**Fotoğraf:<https://www.dailymail.co.uk>

[1] No: 52, 13 March 2019, Press Release Regarding the European Parliaments Resolution Regarding 2018 Report on Turkey (Republic of Turkey Ministry of Foreign Affairs, 15 Mart 2019), 52, http://www.mfa.gov.tr/no_52_-avrupa-parlamentosu-2018-turkiye-raporu-hk.en.mfa.

[2] European Parliament resolution of 13 March 2019 on the 2018 Commission Report on Turkey (2018/2150(INI)) (European Parliament, 13 Mart 2019), P8_TA-PROV(2019)0200, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2019-0200+0+DOC+PDF+V0//EN>.

[3] Dozens Killed after Gunman Opens Fire in Two Christchurch Mosques, *Guardian*, 15 Mart 2019, <https://www.theguardian.com/world/2019/mar/15/multiple-fatalities-gunman-christchurch-mosque-shooting>.

[4] Yeni Zelanda Tarihinin En Karanlık Günlerinden Biri" □ İki Camiye Silahlı Saldırı; 49 Kişi Öldü, 20si Ağır 48 Kişi Yaralı, *T24*, 15 Mart 2019, <https://t24.com.tr/haber/yeni-zelanda-tarihinin-en-karanlik-gunlerinden-biri-iki-camiye-silahli-saldiri-onlarca-olu-ve-yarali-var,812300>.

[5] Yeni Zelanda Tarihinin En Karanlık Günlerinden Biri" □ İki Camiye Silahlı Saldırı; 49 Kişi Öldü, 20si Ağır 48 Kişi Yaralı.

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır*.

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "AVRUPA PARLAMENTOSU KARARI VE CHRISTCHURCH'DEKİ TERÖRİST SALDIRI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2019 / 33. Mart 18. Erişim Haziran 25, 2026. <https://www.avimbulten.org/tr/Yorum/AVRUPA-PARLAMENTOSU-KARARI-VE-CHRISTCHURCH-DEKI-TERORIST-SALDIRI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır